

POVZETEK ŠTUDIJE O ONESNAŽENOSTI ZRAKA V OBČINI GROSUPLJE

Uvod

V Občini Grosuplje do sedaj še ni bilo izvedenih meritev stanja onesnaženosti zraka, le-te pa so osnova za razvrščanje krajev po onesnaženosti zraka v štiri kvalitete razrede. Občina Grosuplje je z veljavnim Odlokom o razvrstitvi območij v SR Sloveniji v območja onesnaženosti zraka za potrebe varstva zraka (Ur. list SRS, št. 21/75) razvrščena v II. območje. V zimi 1987/88 je Hidrometeorološki zavod SRS izvajal kontinuirane meritve koncentracije SO₂ in koncentracije dima v mesecih december, januar in februar, podatki o emisiji večjih virov pa so bili zbrani po metodologiji o vodenju katastra, predpisani v Uradnem listu SRS, št. 12/79. Kataster je uredila in pripravila sanitarna inšpekcija.

Prikaz rezultatov

Iz tabel je razvidno, da sta največja vira onesnaževanja zraka z žveplovim dioksidom v občini kotlarna DO MOTVOZ IN PLATNO v kraju Grosuplje in Livarna v Ivančni Gorici. Pri tem je treba poudariti, da je Livarna tudi velik vir onesnaževanja zraka s prašnimi delci. Letna emisija SO₂ v kraju Grosuplje znaša 184 t, delež drobnih kurišč je 35%, na DO Motvoz in platno pa odpade 30%. V Ivančni gorici je letna emisija 91 t, glavni delež odpade na DO Livar (70%). Emisija v ostalih krajih ne dosega 30 t letno.

SO₂ in dim

V času od 26. 11. 1987 do 1. 3. 1988 so potekale meritve 24-urnih koncentracij SO₂ in dima v Grosupljem in Ivančni Gorici ter za meseca januar in februar 1988 meritve količine prašnih usedlin v Ivančni Gorici. Iz tabel je razvidno, da maksimalne dopustne koncentracije (MDK) dima (0,15 mg/m³) in SO₂ (0,30 mg/m³) v času meritev niso bile presežene. Verjetno je zato »kriva« izredno mila zima. Podobne maksimalne dopustne koncentracije so bile v zimi 1987/88 izmerjene tudi v Medvodah, ki se lahko primerjajo z Grosupljem. Za Medvode obstajajo tudi meritve preteklih ostrih zim. Podobno razmerje velja tudi za Ljubljano. Iz tega se sklepa, da so v Grosupljem ob ostrejših zimah možne povprečne mesečne koncentracije SO₂ do okoli 0,25 mg/m³, za dim pa

se ocenjuje, da se lahko pojavljajo povprečne mesečne koncentracije do 0,10 mg/m³ in maksimalne 24-urne do 0,15 mg/m³.

Prašne usedline v Ivančni Gorici

Prašne usedline v Ivančni Gorici so bile merjene na Livarski 5. Vrednosti so zelo visoke. Dopustne mesečne koncentracije znašajo 6 g/m² za stanovanjska naselja in 10 g/m² za mešana industrijsko-stanovanjska naselja. V januarju 1988 je bilo v Ivančni Gorici izmerjeno 17,94 g/m² prašnih usedlin, v februarju pa 9,21 g/m².

Zaključek

Novi odlok o razvrstitvi območij v SR Sloveniji v območja onesnaženosti zraka za potrebe varstva zraka (Ur. list SRS, št. 19/88) razvršča naselje Grosuplje in Ivančna Gorica v II. območje, na katerem je zrak onesnažen pod dovoljeno mejo. Predlog odloka je nastal pred dokončano izvedbo meritev.

Letna emisija SO₂ je največja v Grosupljem in znaša 184 t, od tega odpade 35% na drobna kurišča. V Ivančni Gorici je bila emisija SO₂ ocenjena na 91 t letno, glavni delež prispeva DO Livar (63 t), DO Livar prekomerno onesnažuje zrak s prašnimi delci.

Onesnaževanje zraka v ostalih krajih v občini Grosuplje nikjer ne presega 30 t SO₂ letno.

Vrednost SO₂ in dima ni pressegla maksimalnih dopustnih vrednosti ne v Grosupljem ne v Ivančni Gorici. Za Ivančno Gorico ne pričakujemo, da bi bile te vrednosti presežene v manj ugodnih zimah, za Grosuplje pa lahko pričakujemo preseganje maksimalnih dopustnih koncentracij ob manj ugodnih zimah zaradi emisije iz lokalnih virov.

V Ivančni Gorici je bila v neposredni bližini livarne v stanovanjskem delu naselja močno presežena vrednost prašnih usedlin. Presežen je bil celo normativ, ki velja za industrijsko cono.

Hidrometeorološki zavod priporoča, da se še naprej kontrolira kvaliteta zraka v Grosupljem in količino prašnih usedlin v Ivančni Gorici. V drugih naseljih meritve niso potrebne. Za Grosuplje priporočamo izdelavo sanacijskega načrta za zmanjšanje onesnaženosti zraka (za kraje v II. območju sicer ni obvezen), v Ivančni Gorici pa mo-

ra Livarna na vsak način zmanjšati emisijo prahu. Priporočajo se stalne meritve mesečne količine prašnih usedlin v bližini Livarne v Ivančni Gorici.

Izvršni svet SO Grosuplje je ob obravnavi študije sprejel naslednje sklepe:

1. Študija o onesnaženosti zraka v občini Grosuplje je osnova za opredelitev nadaljnjih nalog na področju varstva zraka v občini Grosuplje. Občinska sanitarna inšpekcija se z izdelovalci študije dogovori o nadaljnjih kontrolnih merjenjih, tako da bomo lahko spremljali spremembe stanja.

2. S študijo naj se seznani tudi republiško sanitarno inšpekcijo in predlaga ukrepanje v okviru njihove pristojnosti (DO Livar Ivančna Gorica), občinska sanitarna inšpekcija pa naj ukrepa v primerih nje pristojnosti — preveriti sanacijske programe (Motvoz in platno itd.).

3. Do Livar Ivančna Gorica mora do 10. septembra 1988 predložiti Komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora sanacijski program, iz katerega bo razvidno, s katerimi ukrepi in do kdaj bodo zmanjšali emisije predvsem prašnih delcev v dovoljene okvire za bivalno naselje.

4. Zaradi napovedanega možnega občasne prekoračenja dovoljenih koncentracij SO₂ v naselju Grosuplje se sprejme pobuda Hidrometeorološkega zavoda (še prej pa tov. Kržana), da se pripravi sanacijski načrt za zmanjšanje onesnaženosti zraka. Občinska sanitarna inšpekcija do 1. septembra opredeli način priprave sanacijskega načrta.

5. Vsem upraviteljem kurišč v obeh naseljih priporočamo, da ne glede na predpisane normative napravijo vse, da zmanjšajo emisijo SO₂ in drugih škodljivih snovi v zraku.

6. Z vsebino študije in sklepi Izvršnega sveta se seznani DO Livar Ivančna Gorica, Motvoz in platno Grosuplje in druge onesnaževalce, KS Grosuplje, KS Ivančna Gorica in OK SZDL Grosuplje.

7. Zadolži se inšpekcijske službe, da v skladu z zgoraj navedenimi sklepi takoj sprejmejo potrebne ukrepe, da se bodo v rokih, kot je navedeno ti sklepi pričeli tudi uresničevati.

VIŠNJA GORA

O. šola	ekol	12	1.4	250
Vzg. izob. zavod	ekol	76	0.77	1500
Skupaj				1750

ŠMARJE — SAP

O. šola	ekol	13	0.29	250
---------	------	----	------	-----

VIDEM — DOBREPOLJE

Iskra	ekol	48	0.69	1000
-------	------	----	------	------

* ekol — ekstra lahko kurilno olje

Pregled virov onesnaževanja zraka v občini Grosuplje — kraj: GROSUPLJE

Naziv DO	gorivo vrsta	poraba t/leto	moč kotl. MW	emisija SO ₂ kg/leto
KOP, Ljubljanska	ekol	40	0.55	800
KOP, C. na Krko	ekol	40	0.23	800
Unis ELKOS	mazut	365	3.46	21900
Zdravstveni dom	premog	70	0.42	2250
Spl. mizarstvo	les. odp.	342	1.39	0
Motvoz in platno	premog	1728	4.3	55300
	ekol	151	0.13	3000
Pekarna	ekol	241		4800
GPG Spl. gradnje	ekol	5	0.04	100
GPG-Tovarniška	premog	30	0.19	950
PTT Taborska	ekol	7	0.23	150
Black&Decker	ekol	80	1.7	1600
Kovinastroj	ekol	130	2.2	2600
IMOS Instalacije	ekol	34	0.23	700
SDK	premog	44	0.18	1400
O. šola, Tovarniška	ekol	67	1.1	1350
O. šola, Adamičeva	ekol	35	0.29	700
H. svet, Adamičeva	ekol	10	0.58	2000
H. svet, Taborska	premog	50	ni pod.	1600
H. svet, Kolodvorska	ekol	13	0.29	250
H. svet, Kersnikova	ekol	80	0.85	1600
Vet. zavod	ekol	5	0.04	100
VVO, Trubarjeva	ekol	130	0.35	2600
Posl. st., Taborska	ekol	37	0.65	750
Temeljno sodišče	premog	45	ni pod.	1600
DO Tabor, Veleprod.	ekol	22	0.41	450
Hotel	ekol	62	0.58	1250
Dom star. občanov	premog	180	0.95	5750
Zdr. dom.	premog	70	0.42	2250
Skupaj				119300

* ekol — ekstra lahko kurilno olje

Emisija drobnih kurišč

KRAJ	emisija SO ₂ kg/sezono
AMBRUS	11000
GROSUPLJE	64700
IVANČNA GORICA	22650
PODTABOR	13950
STIČNA	13200
ŠENTVID PRI STIČNI	28100
ŠMARJE — SAP	24500
VIDEM — DOBREPOLJE	31500
VIŠNJA GORA	27100
ZAGRADEC	17200

*ohranimo
naše
okolje
čisto!*

Slovenija
Moja dežela.

Ocena emisije SO₂ v ostalih krajih občine Grosuplje

Naziv v DO	gorivo vrsta	poraba t/leto	moč kotl. MW	emisija SO ₂ kg/leto
IV. GORICA				
Livarna-kotl.	ekol	210	4.4	4200
Livarna — kupolka				58600
Zdr. dom	premog	80	0.44	2550
Market, Ploščad OF	ekol	21	0.23	400
ŠC Josip Jurčič	ekol	141	1.4	2800
Skupaj				68550

ŠENTVID PRI STIČNI

O. šola	premog	70	0.42	2250
Zavod dr. M. Gerbec	ekol	84	0.67	1700
Iskra	ekol	68	1.3	1350
Skupaj				5300

STIČNA

VVO	ekol	86	0.11	1700
Mercator	premog	24	ni pod.	800
Skupaj				2500

Povprečne mesečne in maksimalne 24-urne koncentracije SO₂ in dima.

			DEC	JAN	FEB
GROSUPLJE	SO ₂	cpop	0.10	0.07	0.07
		cmax	0.20	0.18	0.15
	DIM	cpop	0.04	0.03	0.03
		cmax	0.07	0.06	0.07
IVANČNA GORICA	SO ₂	cpop	0.06	0.03	0.03
		cmax	0.16	0.06	0.06
	DIM	cpop	0.03	0.02	0.02
		cmax	0.08	0.06	0.04
MEDVODE	SO ₂	cpop	0.11	0.08	0.08
		cmax	0.17	0.16	0.14
	DIM	cpop	0.06	0.05	0.03
		cmax	0.12	0.13	0.07
LJ-BEŽIGRAD	SO ₂	cpop	0.19	0.13	0.12
		cmax	0.36	0.36	0.23
	DIM	cpop	0.11	0.08	0.04
		cmax	0.17	0.16	0.10